

Inspectie voor de Gezondheidszorg
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Toezichtonderzoek Jeugdgezondheidszorg Zuidzorg en de Zorgboog

Datum bezoek: 28 november 2016

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Ontwikkelingen, aanleiding en belang	4
1.2	Onderzoeksmethode, normen- en toetsingkader	4
1.3	Opbouw van het rapport	5
2	Resultaten	6
2.1	Beschrijving van de organisatie	6
2.2	Normen waarop matig werd gescoord	7
2.3	Normen waarvoor in de eerdere periode aandacht is gevraagd	8
3	Conclusies	9
4	Handhaving	10
4.1	Maatregelen	10
4.2	Vervolgacties	Fout!
Bladwijzer niet gedefinieerd.		
5	Openbaarmaking rapporten	11
BIJLAGE: Toetsingskader		

1 Inleiding

1.1 Ontwikkelingen, aanleiding en belang

Ontwikkelingen

De jeugdgezondheidszorg (JGZ) bevordert, beschermt en bewaakt de gezonde en veilige ontwikkeling van kinderen. Hiertoe ziet zij de kinderen op regelmatige basis, volgt zij de groei en ontwikkeling van het kind, stelt waar mogelijk ouders en kinderen gerust en signaleert (tijdig) problemen die zich voor kunnen doen. De JGZ moet haar werkwijze dusdanig inrichten dat zij bedreigingen van gezonde en veilige ontwikkeling van kinderen tijdig signaleert en adequate hulp kan inzetten en blijven monitoren. De JGZ, deels ondergebracht bij GGD-en, deels bij thuiszorginstellingen en deels bij aparte stichtingen, valt al sinds 1993 onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

De omgeving van de JGZ is volop in ontwikkeling met de decentralisatie van de jeugdhulp. Het beoogde doel van de transitie en transformatie van de jeugdhulp naar de gemeenten is de zorg voor jeugdigen naar de voorkant te brengen, zowel wat inhoud als wat uitvoering betreft. De JGZ is in dit proces, gezien haar preventieve rol in het lokale domein, logischerwijs een belangrijke partner voor de gemeenten. Vanuit het veld ontvangt de inspectie echter signalen dat deze rol als ketenpartner die bij uitstek over preventie gaat nog onvoldoende wordt gezien en ingezet.

Aanleiding

Uit calamiteitenonderzoek naar gezinsdrama's, eerdere toezichtrondes in de JGZ en eerdere contacten met het veld is bekend dat de JGZ ondanks de eigen normen, niet altijd alle kinderen in beeld en in zorg heeft en niet altijd in voldoende mate bereikt. Daarnaast is signalering en aanpak van onveiligheid en ongezond opgroeien (of positiever geformuleerd de focus op gezond en veilig opgroeien) lang niet overal even goed geborgd. De JGZ staat op diverse plekken in het land onder druk. De toenemende en terechte aandacht voor psychosociale problematiek bij de jeugd gaat door gelijkblijvende en soms teruglopende financiering vanuit lokale en landelijke overheid ten onrechte gepaard met minder aandacht voor de traditionele verworvenheden van de JGZ die voor de maatschappij als geheel op de lange termijn echter essentieel zijn.

1.2 Onderzoeksmethode, normen- en toetsingkader

Onderzoeksmethode

Voor het accepteren van de aanbevelingen/handhaving van de inspectie is het belangrijk dat de JGZ-organisaties zich herkennen in het door de inspectie geschetste beeld. In de huidige lopende toezichtronde is om deze reden gekozen voor een aangekondigd bezoek aan alle JGZ-organisaties. Tijdens het bezoek konden de managers, door middel van een door de inspectie aangeleverd format, een presentatie houden over de eigen organisatie. Hierna stelden de inspectie nadere vragen uit het toetsingskader voor zo ver die in de presentatie nog niet aan bod waren gekomen. Vervolgens voerde de inspectie een gesprek met (minimaal) twee uitvoerende medewerkers uit de functiegroepen jeugdarts en jeugdverpleegkundige.

Het toezicht is onderverdeeld in 5 perioden waarbij in elke periode naast de onderwerpen die bij elke JGZ-organisatie onderzocht worden één extra 'medisch'

onderwerp en één extra 'psychosociaal' onderwerp wordt belicht. Dit geeft de inspectie in een relatief korte periode een overzicht over 10 extra onderwerpen. De rapportage over het onderzoek vindt minimaal plaats door per JGZ-organisatie een rapport te publiceren en per periode een tussentijdse rapportage met de resultaten uit de voorgaande periode. Hiermee beoogt de inspectie sneller, daardoor actueler en publieksvriendelijker te rapporteren.

Met het huidige onderzoek toetst de inspectie de volgende vijf centrale thema's: bereik; zicht op kwaliteit van zorg; samenwerking in het sociaal domein; kindermishandeling en het verbeterplan van het vorige toezicht. In de periode dat uw organisatie is onderzocht, is wat betreft het medische thema gekeken naar borstvoeding (voor de 0-4 jarigen), zindelijkheid (voor de 5-18 jarigen) en wat betreft het psychosociale thema naar gebruik/misbruik social media (0-18 jarigen).

Normenkader

Het normenkader is o.a. gebaseerd op de volgende wetten en normen/richtlijnen:

- Wet Publieke Gezondheid (WPG, inclusief memorie van toelichting);
- WKKGZ;
- Standpunt Bereik van de Jeugdgezondheidszorg;
- Landelijk Professioneel Kader (LPK);
- JGZ richtlijn Secundaire Preventie Kindermishandeling;
- JGZ richtlijn Kindermishandeling;
- JGZ richtlijn Overgewicht;
- NCJ informatie over informatiedeling sociaal domein;
- Handleiding groeidiagrammen;
- Signalering en verwijscriteria bij kleine lichaamslengte;
- Voeding en eetgedrag;
- JGZ richtlijn Vroegsignalering van psychosociale problemen;
- Standpunt gegevensoverdracht van kraamzorg en verloskunde naar de jeugdgezondheidszorg en Zorgstandaard geboortezorg;
- Multidisciplinaire Richtlijn Borstvoeding;
- Richtlijn Zindelijkheid urine en feces.

Toetsingskader

De inspectie stelde per thema een norm op gebaseerd op bovenstaand normenkader. Per norm is de verkregen informatie in een score (voldoende, matig of onvoldoende) omgezet. Het toetsingskader is als bijlage toegevoegd.

1.3 Opbouw van het rapport

In dit rapport zijn de normen waarop Zuidzorg en de Zorgboog scoorde weergegeven in hoofdstuk 2. Indien een thema matig of onvoldoende scoorde, is dit oordeel kort toegelicht. In hoofdstuk 4 treft u de te nemen maatregelen door Zuidzorg en de Zorgboog aan. De informatie over de openbaarmaking van dit rapport vindt u terug in hoofdstuk 5.

2 Resultaten

Dit hoofdstuk start met een korte beschrijving van de organisatie. Daarna volgt een samenvattend overzicht van de scores per thema. De inspectie geeft een toelichting op de scores per norm, daar waar Zuidzorg en de Zorgboog matig of onvoldoende scoorde.

2.1 Beschrijving van de organisatie

Zuidzorg en de Zorgboog werken samen in de regio Zuidoost-Brabant en bieden jeugdgezondheidszorg aan kinderen in de leeftijd 0 tot 4 jaar. Voor de doorgaande lijn binnen 0-18 jaar wordt samengewerkt met de GGD. Dit gebeurt door middel van "groei". Zuidzorg verzorgt met 159 medewerkers (86,9 fte) de JGZ aan 21.058 kinderen tussen de 0-4 jaar (aantal inwoners in de regio 544.360). De zorgboog biedt met 64 medewerkers (31,5 fte) de jeugdgezondheidszorg aan 8798 kinderen van 0-4 jaar (aantal inwoners in de regio 248.004).

De organisaties Zuidzorg en de Zorgboog werken samen vanuit het principe, samen tenzij.... Hiermee is het beste van beide organisaties in huis en maakt dat het gezamenlijk beleid en visie aansluit bij wat bekend is voor medewerkers en ouders. Door het programma Groei wordt de doorgaande lijn van 0-18 jaar behouden. De komende tijd ontwikkelen de organisaties de samenwerking nader uit. Belangrijke andere ontwikkelingen zijn de digitale communicatie met ouders, de verdere ontwikkeling van het digitale dossier en de samenwerkingsafspraken met verschillende ketenpartners. Inhoudelijk investeren de organisaties op de intensieve samenwerking met de kraamzorg en het gezamenlijke prematuren spreekuur met de kinderartsen.

Score

De inspectie kent per norm een score toe van voldoende, matig of onvoldoende. De betekenis hiervan is als volgt:

- Voldoende: voldoet aan de norm.
- Matig: de norm is onder de aandacht. De organisatie voldoet deels aan de norm en een plan van aanpak om volledig aan de norm te voldoen is aanwezig.
- Onvoldoende: de norm is niet onder de aandacht en/of de organisatie voldoet niet aan de norm en/of een plan van aanpak bij niet voldoen aan de norm om alsnog te voldoen aan de norm is niet aanwezig en/of de norm is onvoldoende geborgd in de organisatie.

Samengevat

De inspectie geeft de resultaten weer aan de hand van 13 normen. De inspectie beoordeelt 11 normen in als voldoende, 2 als matig en geen als onvoldoende.

De tabel op de volgende pagina biedt per thema een samenvatting van de scores op de normen waaraan de inspectie de geboden zorg toetste.

Norm

	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Zijn alle kinderen in beeld, in zorg, bereikt?			
100% van de jeugdigen is in beeld en in zorg.			
95% van de jeugdigen in het werkgebied is bereikt			
De JGZ organisatie voldoet aan de contactmomenten van het LPK			
Heeft de organisatie zicht op de kwaliteit van zorg?			
De JGZ organisatie heeft zicht op de kwaliteit van zorg			
De JGZ organisatie maakt gebruik van geaggregeerde gegevens			
De JGZ organisatie heeft beleid rond disfunctionerende medewerkers			
Hoe verloopt de samenwerking binnen het sociaal domein?			
Attitude tot samenwerking en een aantoonbare inspanning hiertoe ¹			
Hoe werkt de richtlijn kindermishandeling in de praktijk?			
Jeugdigen met signalen van kindermishandeling zijn zo vroeg mogelijk gesignaleerd en naar de juiste hulpverlening verwezen			
Alle JGZ medewerkers zijn geschoold in de meldcode			
De JGZ signaleert afwijkingen en trends op het gebied van kindermishandeling			
De organisatie heeft schriftelijke afspraken hoe gehandeld wordt bij risico's ook wanneer de zorg (deels) door andere organisaties geleverd wordt.			
Hoe gaat de JGZ organisatie om met borstvoeding?			
De JGZ werkt conform de multidisciplinaire richtlijn Borstvoeding			
Hoe gaat de JGZ om met Gebruik / misbruik social media ?			
De JGZ geeft aandacht aan social media en zet instrumenten in om misbruik te voorkomen			

De normen waarop u matig of onvoldoende scoorde zijn hieronder toegelicht.

2.2 Normen waarop matig werd gescoord

2.2.1 De JGZ organisatie heeft zicht op de kwaliteit van zorg

Vanuit het oogpunt van governance is een belangrijke informatiebron de (bijna) incidenten en klachten van medewerkers. Goede governance kan niet anders dan door deze (bijna) incidenten en klachten van medewerkers op een systematische wijze te organiseren en vervolgens te analyseren.

Bij Zuidzorg en de Zorgboog is hiervoor een melding systeem aanwezig. Medewerkers geven aan dat zij in dit meldingsysteem met name (bijna) incidenten registreren rond vaccinaties. Medewerkers bespreken (bijna) incidenten en klachten die medewerker gericht zijn met hun collega's en leidinggevende zonder registratie of algehele analyse. Het signaal rond werkdruk is vaak besproken maar niet als melding in de systemen terug te vinden.

¹ Tot medio oktober bestond nog geen toetsingskader. Inmiddels is een toetsingskader voor het sociaal domein en jeugd verschenen. Deze zijn te vinden op www.stelseltoezichtjeugd.nl en www.stelseltoezichtsociaaldomein.nl.

Doordat (nog) onvoldoende gebruik gemaakt wordt van het interne melding systeem mist de organisatie een belangrijke informatiebron waar het gaat om de kwaliteit van zorg en het leren van (bijna) incidenten en klachten².

2.2.2 *De JGZ organisatie maakt gebruik van geaggregeerde gegevens*

Het ontsluiten van gegevens om management informatie te genereren is tijdens het bezoek 'werk in uitvoering' binnen Zuidzorg en de Zorgboog. Door de overgang naar het dossier KD plus was het (tijdelijk) niet mogelijk de geaggregeerde gegevens te ontsluiten op het moment van het toezicht en een periode daarvoor. In het oude systeem waren veel rapporten gebouwd die omgebouwd moeten worden voor het nieuwe KD plus dossier. De afgelopen periode is het daarmee lastig geweest om te sturen op cijfers. Ook de aansluiting op Jeugd in Beeld loopt nog niet optimaal. De inspectie vraagt de organisaties hier in te blijven investeren.

2.3 Normen waarvoor in de eerdere periode aandacht is gevraagd

In de tussentijdse rapportage van de inspectie naar aanleiding van periode 1 heeft de inspectie een aantal aandachtspunten geconstateerd en geformuleerd die gelden voor alle JGZ organisaties.

Deze items zijn:

- meten van de bloeddruk bij constatering van overgewicht bij kinderen ouder dan 5 jaar (periode 1)
- het beoordelen van de groeicurve niet door arts of verpleegkundige (periode 1)
- de aandacht voor de doelgroep LVB jongeren van 18- naar 18+ (periode 1)

De tussentijdse rapportage over periode 1 was tijdens het bezoek aan Zuidzorg en de Zorgboog gepubliceerd. Tijdens het bezoek is ingegaan op de situatie bij Zuidzorg en de Zorgboog. De inspecties hebben geconstateerd dat de groeicurve niet beoordeeld wordt door iemand anders dan de arts en/of verpleegkundige.

² Hiermee worden de meldingen bedoeld die niet via een (verplicht) meldingssysteem worden geregistreerd (bv. vaccinatie of prikincidenten)

3 Conclusies meesturen bij check organisatie

Conclusie: geboden zorg voldoet aan bijna alle normen

De zorg die Zuidzorg en de Zorgboog bieden, voldoet op bijna alle punten aan de normen en beoordelingsaspecten die de inspectie hanteerde. Bij de 2 normen waar de geboden zorg niet of nog niet volledig aan voldoet, bestaan mogelijke risico's voor cliënten en zijn verbetermaatregelen nodig. In hoofdstuk 4 staat aangegeven wat de inspectie van de zorgaanbieder verwacht.

4 Handhaving

4.1 Maatregelen

Normen als matig beoordeeld

Zuidzorg en de Zorgboog scoorde matig op de hieronder genoemde normen.

Normen	Termijn
<i>Heeft de organisatie zicht op de kwaliteit van zorg?</i>	6 maanden
<i>De JGZ organisatie maakt gebruik van geaggregeerde gegevens</i>	6 maanden

De inspectie verwacht dat Zuidzorg en de Zorgboog binnen in de tabel gestelde termijn alsnog voldoet aan de betreffende normen.

4.2 Vervolgacties

De inspectie verwacht binnen twee weken na het versturen van het definitieve rapport een bericht van Zuidzorg en de Zorgboog waarin aangeven wordt dat zij binnen de gestelde termijn aan de norm zal voldoen.

Indien Zuidzorg of de Zorgboog onverhoopt door oorzaken buiten haar invloedssfeer niet kan voldoen aan de norm binnen de gestelde termijn, kan zij een gemotiveerd verzoek voor uitstel in dienen. Dit verzoek moet binnen 4 weken na het versturen van het definitieve rapport door de inspectie ontvangen zijn.

5 Openbaarmaking rapporten

De inspectie maakt per periode een tussentijdse rapportage actief openbaar, waarin zij de opmerkelijk geaggregeerde zaken van het toezicht op de Jeugdgezondheidszorg van de afgelopen periode bespreekt.

De inspectie maakt per periode op hetzelfde moment alle definitieve rapporten van het toezicht op de JGZ van die periode openbaar. De inspectie is voornemens ook bijgevoegd rapport na het definitief worden openbaar te maken via onze website www.igz.nl. De inspectie doet dit niet eerder dan de publicatie van de eerder genoemde tussentijdse rapportage over de afgelopen periode. Daarmee wordt de tussentijdse rapportage en de rapporten waar deze op gebaseerd is, tegelijk openbaar gemaakt.

Bij openbaarmaking neemt de inspectie de wettelijke normen in acht, zoals gesteld in de Wet openbaarheid van bestuur en de Wet bescherming persoonsgegevens. Dit betekent dat de inspectie in haar rapporten - waar mogelijk - geen persoonsgegevens opneemt van uw patiënten of cliënten, noch van uw functionarissen. De functionarissen van de instelling worden zo nodig met hun functieaanduiding in het rapport genoemd.

Aan het einde van deze toezichtronde op de JGZ publiceert de inspectie de resultaten over de gehele toezichtsronde.

Meer informatie over actieve openbaarmaking van documenten door de inspectie kunt u vinden op onze website (www.igz.nl/onderwerpen).

Bijlage: Toetsingskader

Thema	Norm
Zijn alle kinderen in beeld, in zorg, bereikt	
	100% van de jeugdigen is in beeld en in zorg. Dat wil zeggen JGZ-organisaties weten op een peilmoment waar de jeugdigen in hun werkgebied (preventieve) zorg krijgen.
	95% van de jeugdigen in het werkgebied is bereikt en daarmee daadwerkelijk in zorg bij de JGZ instelling
	De JGZ organisatie voldoet aan het Landelijk Professioneel Kader met betrekking tot de contactmomenten
Heeft de organisatie zicht op de kwaliteit van zorg	
	Zicht op kwaliteit van zorg
	Geaggregeerde gegevens
	Disfunctionerende medewerkers
Hoe verloopt de samenwerking binnen het sociaal domein?	
	Attitude tot samenwerking en een aantoonbare inspanning hiertoe;
Richtlijn kindermishandeling in de praktijk	
	Alle jeugdigen met signalen van kindermishandeling zijn zo vroeg mogelijk gemeld en de in aanmerking komende jeugdigen zijn naar de juiste hulpverlening verwezen
	Alle JGZ medewerkers (met direct cliënt/patiënt contact) zijn geschoold in de meldcode en het omgaan met signalen van kindermishandeling
	De JGZ signaleert opvallende afwijkingen en trends op het gebied van kindermishandeling binnen de eigen populatie en ten opzichte van de rest van Nederland.
	Alle JGZ-organisaties hebben specifieke schriftelijke afspraken en werkprocedures bij risico's voor een gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugdigen, ook wanneer de zorg (deels) door andere organisaties geleverd wordt.
Borstvoeding	
	De JGZ werkt conform de multidisciplinaire richtlijn borstvoeding
Zindelijkheid	
	De JGZ organisatie werkt conform de richtlijn zindelijkheid Urine en Feces
Gebruik / Misbruik Social Media	
	De JGZ geeft aandacht aan social media en zet instrumenten in om misbruik te voorkomen

Inspectie voor de Gezondheidszorg
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 2518 6401 DA Heerlen

Zorgboog
T.a.v. mevrouw I. Eijdemis,
manager JGZ
Postbus 16
5760 AA BAKEL

Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
Postbus 2518
6401 DA Heerlen
T 088 120 50 00
F 088 120 50 01
www.igz.nl

Inlichtingen via
inlichtingen@igz.nl

Contactpersoon
dr.F.J.M. van Leerdam

Ons kenmerk
V1011250/2017-
1400440/FvL/mw

Bijlagen
-1-

Datum 18 april 2017
Onderwerp Vastgestelde rapportage

Geachte mevrouw Eijdemis,

Op 28 november 2016 bracht de Inspectie voor de Gezondheidszorg (hierna: de inspectie) een inspectiebezoek aan de Zorgboog Zuidzorg. Naar aanleiding van dit bezoek stuurde de inspectie u een conceptrapport. Op 22 maart 2017 ontving de inspectie uw reactie op het conceptrapport in goede orde.

Bijgaand treft u het vastgestelde rapport aan.

Feitelijke onjuistheden

Uw wijzigingsvoorstellen heeft de inspectie in de tekst overgenomen. De inspectie heeft het rapport vastgesteld.

Ik verwijs u verder naar hoofdstuk 3 van het rapport voor de conclusies en hoofdstuk 4 van het rapport voor het vervolg.

Tussentijdse rapportage en openbaarmaking

De tussentijdse rapportage van periode 3 (waar u deel van uitmaakt) is gebundeld met de tussentijdse rapportage van periode 2. Deze tussentijdse rapportage wordt naar verwachting 21 april 2017 gepubliceerd.

Dat is tevens het moment dat bijgaand vastgesteld rapport wordt gepubliceerd.

Meer informatie over actieve openbaarmaking van documenten door de inspectie kunt u vinden op onze website (www.igz.nl/onderwerpen).

Vervolg

De inspectie verwacht dat u de noodzakelijke verbetermaatregelen treft. In hoofdstuk vier van het definitieve rapport kunt u vinden welke verbetermaatregelen voor uw organisatie van belang zijn.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Dhr. dr. F.J.M. van Leerdam
Projectleider toezicht 2016-2017

Inlichtingen via
toezicht@oz.nl

Contactpersoon
dr.F.J.M. van Leerdam

Ons kenmerk
V1011250/2017-
1400440/FvL/mw